ARKUSZ ZAWIERA INFORMACJE PRAWNIE CHRONIONE DO MOMENTU ROZPOCZĘCIA EGZAMINU!

Miejsce na naklejkę

MWO-P1_1P-082

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

MAJ ROK 2008

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1 – 28). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **100 punktów**

Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

W zadaniach 1 – 4 zakreśl jedną właściwą odpowiedź.

Zadanie 1. *(1 pkt)*

Sędziowie w Polsce są

A. niezawiśli, apolityczni, nieusuwalni.

B. niezawiśli, nieomylni, apolityczni.

C. niezawiśli, apolityczni, usuwalni.

D. niezawiśli, apolityczni, nominowani.

Zadanie 2. *(1 pkt)*

Artykuł 3. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej: *„Rzeczpospolita jest państwem jednolitym”* oznacza, że państwo polskie jest

A. federacją.

B. konfederacją.

C. jednolite wyznaniowo.

D. państwem unitarnym.

Zadanie 3. *(1 pkt)*

W Polsce Trybunał Konstytucyjny składa się z sędziów wybieranych na 9-letnią kadencję. Organem, który dokonuje ich wyboru jest

A. Sejm.

B. Senat.

C. Krajowa Rada Sądownictwa.

D. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Do kompetencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wobec władzy ustawodawczej w Polsce należy

A. mianowanie i odwoływanie pełnomocnych przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej w innych państwach i przy organizacjach międzynarodowych.

B. desygnowanie i powoływanie Prezesa Rady Ministrów.

C. zwoływanie Rady Gabinetowej w sprawach szczególnej wagi.

D. zwoływanie pierwszego posiedzenia nowo wybranych Sejmu i Senatu.

Zadanie 5. *(1 pkt)*

W każdym z podpunktów A – D podkreśl jedną właściwą odpowiedź, dotyczącą rodzaju grupy społecznej.

A. Rodzina – grupa pierwotna / grupa wtórna

B. Grupa przyjaciół z podwórka – grupa formalna / grupa nieformalna

C. Naród – grupa mała / grupa wielka

D. Klub biznesu BCC – grupa otwarta / grupa zamknięta

Zadanie 6. *(1 pkt)*

a) W Polsce przy powoływaniu rządu obowiązuje tzw. procedura trzech kroków. Wpisz krok (1., 2. lub 3.), który ilustruje poniższy opis.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołuje Prezesa Rady Ministrów i na jego wniosek pozostałych członków rządu. Następnie stworzony przez premiera rząd stara się uzyskać votum zaufania Sejmu. Tym razem wystarcza do tego zwykła, a nie bezwzględna większość głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Krok.....

b) Wskaż działanie, które podejmuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w sytuacji, gdy i tym razem rząd nie uzyska poparcia Sejmu.

.....

.....

Zadanie 7. *(3 pkt)*

Sprawa budowy ośrodka rekreacyjnego podzieliła społeczność gminy Wysokie Dęby. Jego budowa jest szansą dla gminy, ale może przyczynić się także do znacznego ograniczenia działalności już istniejących gospodarstw agroturystycznych. Część mieszkańców, obawiając się znacznych strat finansowych, domaga się przeprowadzenia gminnego referendum.

Spośród podanych warunków referendum lokalnego, podkreśl <u>trzy warunki</u>, które muszą być spełnione, aby można było przeprowadzić gminne referendum oraz aby było ono wiążące dla władz gminy.

Warunki referendum lokalnego:

A. referendum przeprowadza się na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy,

B. referendum może odbyć się na wniosek co najmniej 50% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy,

C. wynik referendum jest rozstrzygający, jeżeli za jednym z rozwiązań w sprawie poddanej pod referendum oddano więcej niż połowę głosów,

D. wynik referendum jest rozstrzygający, gdy za proponowanym rozwiązaniem opowiedziało się 2/3 głosujących,

E. referendum jest ważne, jeżeli wzięło w nim udział co najmniej 30% uprawnionych do głosowania,

F. referendum jest ważne, jeżeli wzięło w nim udział co najmniej 50% uprawnionych do głosowania.

Zadanie 8. *(1 pkt)*

Nazwij rodzaj prawa wyborczego przedstawionego w poniższym tekście.

Adam K. ukończył 21 lat i kandyduje do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Bierze przykład ze swojego ojca Mariana K., który chce zostać senatorem. Adam zachęca również swojego kuzyna, który dopiero co ukończył 18 lat, aby w kolejnych wyborach samorządowych kandydował na radnego i wykorzystał swój talent społecznikowski.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1	1	3	1
	Uzyskana liczba punktów								

W zadaniach 9 – 13 przyporządkuj odpowiednie liczby do liter, wpisując właściwą liczbę obok litery.

Zadanie 9. *(3 pkt)*

Do podanych działań w procesie legislacyjnym w polskim parlamencie dobierz odpowiednią większość, wymaganą przy głosowaniu.

Działania w procesie legislacyjnym	Wymagana większość w głosowaniu
A. Odrzucenie poprawek Senatu	1. Większość kwalifikowana
B. Przełamanie veta prezydenckiego	2. Większości bezwzględna
C. Przyjęcie ustawy przez Sejm	3. Większość zwykła
	4. Większość proporcjonalna

A. ..... B. ..... C. .....

Zadanie 10. *(4 pkt)*

Do podanych rodzajów korupcji przyporządkuj odpowiednie przykłady.

Rodzaj korupcji	Przykład korupcji
A. Korupcja administracyjna	1.Uzależnienie zakupu towaru od cen promocyjnych zaoferowanych przez dostawcę towaru.
B. Korupcja wyborcza	2. Sprzedaż informacji przez maklerów giełdowych.
C. Korupcja legislacyjna	3.Wywarcie wpływu na sposób głosowania na danego kandydata poprzez wręczenie łapówki.
D. Korupcja informacyjna	4.Wpływanie na kształt ustawy w zamian za korzyści dla parlamentarzystów.
	5.Wydawanie uprawnień w zamian za uzyskanie korzyści osobistych.

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Zadanie 11. *(4 pkt)*

Do podanych opisów instytucji Unii Europejskiej przyporządkuj nazwy tych instytucji.

Opis instytucji	Nazwa instytucji Unii Europejskiej
A. Jest organem wykonawczym UE; nazywana jest stróżem traktatów.	1. Rada Unii Europejskiej
B. Tworzą ją głowy państw lub premierzy rządów państw członkowskich UE.	2. Rada Europy
C. Jest strażnikiem stosowania zasady subsydiarności w prawie unijnym.	3. Komitet Regionów
D. Znana jest pod nazwą Rady Ministrów; jest głównym organem decyzyjnym UE.	4. Rada Europejska
	5. Komisja Europejska

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Zadanie 12. *(4 pkt)*

Dobierz do opisanych sytuacji odpowiednią formę protestu społecznego.

A. Pielęgniarki Specjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego skierowały do wojewody pismo ze stanowczym żądaniem rozwiązania problemów finansowych szpitala. Zwracały przy tym uwagę zarówno na trudną sytuację pielęgniarek, jak i pacjentów. Zażądały od wojewody zajęcia stanowiska w danej sprawie.
Źródło*:* na podstawie: www.wiadomości.onet.pl

B. Grupa studentów niepublicznych szkół wyższych zgromadziła się przed budynkiem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, aby zaprotestować przeciwko prawie dwukrotnym podwyżkom czesnego, w jednej z najbardziej prestiżowych prywatnych uczelni w Warszawie. Studenci przynieśli ze sobą transparenty z wypisanymi hasłami.
Źródło*:* na podstawie: www.wiadomości.wp.pl

C. Górnicy niezadowoleni z projektu Rady Ministrów dotyczącego likwidacji niektórych kopalni i prywatyzacji branży węglowej, zdecydowali w referendum o przerwaniu pracy i przystąpili do głodówki. Na bramie wejściowej do jednej z kopalni pojawiło się hasło„Koniec polskiego górnictwa”.
Źródło*:* na podstawie: www.dziennik.pl

D. Członkowie Rady Osiedla „Nowa Ziemia” zwołali jego mieszkańców, aby zaprotestować przeciwko budowie supermarketu w pobliżu ich domków jednorodzinnych Przynieśli ze sobą flagi i transparenty. Chcieli zwrócić uwagę władz miasta na interesy społeczności lokalnej.
Źródło: na podstawie: www.polskalokalna.pl

1. list do radnego
2. petycja
3. wiec
4. pikieta
5. strajk

A. ..... B. ..... C. ..... D. .....

Zadanie 13. *(3 pkt)*

Do podanych rodzajów ruchliwości społecznej dobierz odpowiedni przykład.

Rodzaj ruchliwości	**Przykład**
A. Ruchliwość indywidualna pionowa	1. Jan Grzyb przeprowadził się z Grójca do Milanówka.
B. Ruchliwość indywidualna pozioma	2. Grupa polskich informatyków absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego wyjechała do pracy do Irlandii.
C. Ruchliwość zbiorowa	3. Pani Teresa Kozioł przeniosła się do sąsiadki na czas remontu mieszkania.
	4. Jan Kowalski po 7 latach pracy w firmie Medcat awansował na stanowisko kierownika regionalnego.

A. ..... B. ..... C. .....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**9.**	**10.**	**11.**	**12.**	**13.**
	Maks. liczba punktów	**3**	**4**	**4**	**4**	**3**
	Uzyskana liczba punktów					

W zadaniach 14. i 15. zaznacz, które zdania są prawdziwe, a które fałszywe. Wpisz w odpowiednie miejsce w tabeli *Prawda* (zdanie prawdziwe) lub *Fałsz* (zdanie fałszywe).

Zadanie 14. *(4 pkt)*

Prawa i wolności człowieka

Zdania		**Prawda** lub **Fałsz**
A.	Prawa człowieka pierwszej generacji mają charakter indywidualny, czyli dotyczą jednostki.	
B.	Prawa człowieka po raz pierwszy znalazły odzwierciedlenie w konstytucji francuskiej z 1791 r.	
C.	Wszystkie prawa człowieka mają charakter niezbywalny, czyli nie można się ich zrzec na czyjąś korzyść.	
D.	Prawa człowieka są powszechne, czyli przysługują w równym stopniu wszystkim ludziom.	

Zadanie 15. *(4 pkt)*

Prawo

Zdania		**Prawda** lub **Fałsz**
A.	Podpisane i ratyfikowane przez RP umowy międzynarodowe stają się częścią prawa krajowego.	
B.	W Polsce nie występuje decentralizacja władzy, ponieważ nie ma autonomicznych jednostek terytorialnych.	
C.	Spośród kościołów i związków wyznaniowych tylko ze Stolicą Apostolską łączy Rzeczpospolitą Polską umowa międzynarodowa.	
D.	W postępowaniu sądowym w Polsce nie można powoływać się bezpośrednio na Konstytucję, trzeba wskazać przepis konkretnego kodeksu.	

Zadanie 16. *(4 pkt)*

a) Uporządkuj chronologicznie, według okresu pełnienia funkcji, podane poniżej nazwiska Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej. W odpowiednią rubrykę w tabeli wpisz liczby od 1 do 4.

A.	Lech Kaczyński	
B.	Wojciech Jaruzelski	
C.	Lech Wałęsa	
D.	Aleksander Kwaśniewski	

b) Wpisz imiona i nazwiska tych Prezydentów, których dotyczą poniższe zdania.

- Ratyfikował traktat o przystąpieniu Polski do NATO.

.....

- Przejął insygnia władzy od Prezydenta RP na Uchodźstwie.

.....

- Został wybrany na Prezydenta przez Zgromadzenie Narodowe.

.....

Zadanie 17. *(4 pkt)*

Polska jest członkiem wielu organizacji międzynarodowych. Poniżej zamieszczono skróty nazw niektórych z nich**.**

Rozwiń skróty, wpisując pełne polskie nazwy tych organizacji.

NATO – .....

OBWE – .....

ONZ – .....

WTO – .....

Zadanie 18. *(3 pkt)*

Uzupełnij poniższe zdania dotyczące trybu wprowadzania zmiany Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

1. Projekt ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej może przedłożyć co najmniej 1/5 ustawowej liczby posłów lub Senat, lub **A)** ..... .

2. Jeżeli ustawa o zmianie Konstytucji dotyczy przepisów rozdziału I, II lub XII Konstytucji, wyżej wymienione podmioty mogą zażądać, w terminie 45 dni od dnia uchwalenia ustawy przez Senat, przeprowadzenia **B)**..... zatwierdzającego.

3. Z wnioskiem w tej sprawie podmioty te zwracają się do **C)** ..... .

Zadanie 19. *(3 pkt)*

Do podanych informacji dotyczących Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dopisz odpowiednią jej funkcję.

A. Jest podstawą systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Funkcja .....

B. Zawiera zasady, które określają ustrój i strukturę państwa.

Funkcja .....

C. Scala społeczeństwo, stanowiąc wyraz szerokiego konsensusu społecznego.

Funkcja .....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**14.**	**15.**	**16.**	**17.**	**18.**	**19.**
	Maks. liczba punktów	**4**	**4**	**4**	**4**	**3**	**3**
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 20. *(6 pkt)*

Uzupełnij poniższą tabelę, dotyczącą systematyki źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej (zgodnie z art. 87. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Wpisz brakujące informacje w odpowiednie miejsca tabeli.

Nazwa aktu prawnego	Organ uchwalający/ratyfikujący/wydający	Miejsce ogłoszenia
Konstytucja	Sejm i Senat (ustawa o zmianie konstytucji)	Dziennik Ustaw
Ustawa	Sejm	Dziennik Ustaw
1.	Prezydent RP; Prezydent RP za zgodą wyrażoną w ustawie	**2. ....**
Rozporządzenie	**3. .....**	Dziennik Ustaw
4.	organ samorządu terytorialnego – sejmik wojewódzki, terenowy organ administracji rządowej – **5. .....**	**6. ....**

Zadanie 21. *(2 pkt)*

Demokrata i anarchista prowadzą ze sobą spór na temat państwa.

Dobierz z poniżej podanych dwa argumenty demokraty i dwa argumenty anarchisty, jakie mogłyby paść w tej dyskusji. Wpisz numery argumentów w odpowiednie miejsca w tabeli.

Argumenty:

1. Każde państwo jest narzędziem przymusu, przymus ze swej istoty jest złem.
2. Państwo demokratyczne nie jest złym państwem.
3. Coś może być złe w swej istocie, a jednak instrumentalnie usprawiedliwione.
4. Społeczeństwo bez państwa jest realną ewentualnością wobec społeczeństwa z państwem.
5. W społeczeństwie bez państwa przetrwałyby zapewne wysoce niepożądane formy przymusu.
6. Lepiej stworzyć zadowalające państwo niż próbować żyć w społeczeństwie bez państwa.

Źródło*:* na podstawie: Robert A. Dahl, *Demokracja i jej krytycy*, Warszawa 1995 r. s. 57-70.

Demokrata	Anarchista

Zadanie 22. *(3 pkt)*

Przeczytaj uważnie fragment *Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 16 lutego 2007 roku* i wykonaj polecenia.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 16 lutego 2007 roku.

Art. 38. Zadaniem samorządu terytorialnego w zakresie ochrony praw konsumentów jest prowadzenie edukacji konsumenckiej, w szczególności przez wprowadzenie elementów wiedzy konsumenckiej do programów nauczania w szkołach publicznych.

Art. 39. 1. Zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów, zwany dalej „rzecznikiem konsumentów". [...]

Art. 40. 1. Rzecznika konsumentów powołuje i odwołuje rada powiatu lub rada miasta na prawach powiatu, zwana dalej „radą". [...]

Art. 41. 1. Rzecznik konsumentów jest zatrudniony w starostwie powiatowym. [...]

Art. 42. 2. Rzecznik konsumentów może w szczególności wytaczać powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępować, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów.

Art. 42. 3. Rzecznik konsumentów w sprawach o wykroczenia na szkodę konsumentów jest oskarżycielem publicznym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

a) Jesteś mieszkańcem miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Podaj funkcję urzędnika, który w twoim mieście realizuje zadania w zakresie ochrony praw konsumenta.

.....

b) Podaj numer artykułu i ustępu *Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, którego dotyczy poniższy fragment artykułu prasowego.

O uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów rozstrzyga od 1 lipca 2000 r. […] Z pozwem w tych sprawach może wystąpić każdy, także potencjalny konsument (nie ponosi przy tym żadnych opłat), organizacje konsumenckie, np. Federacja Konsumentów oraz powiatowi (miejscy) rzecznicy konsumentów.

Źródło*: Rzeczpospolita*, 3 czerwca 2004 r.

Nr artykułu i ustępu *Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*

.....

c) Podaj dwie role, w jakich, zgodnie z procedurami obowiązującymi w procesie sądowym, może wystąpić rzecznik konsumentów.

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	20.	21.	22.
	Maks. liczba punktów	6	2	3
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 23. *(10 pkt)*

Poniższe mapy A, B przedstawiają podział polityczny Europy po II wojnie światowej. Zapoznaj się z mapami i wykonaj polecenia.

Mapa A

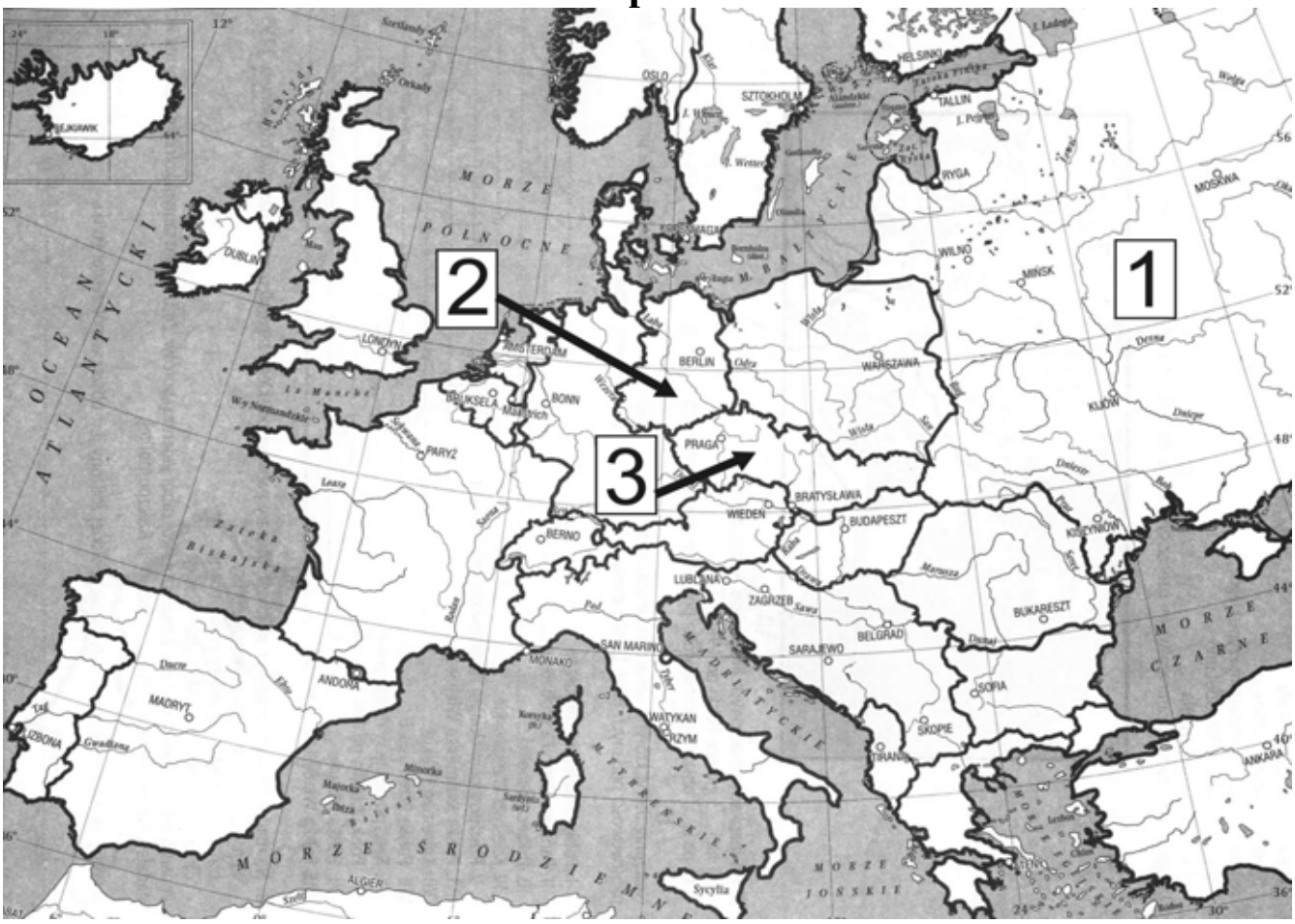

Źródło: na podstawie: Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, *Historia 1956 – 1997*, Warszawa 1999

a) Podkreśl odpowiedni tytuł mapy A.

A. Mapa polityczna Europy w okresie X 1945 - II 1990.
B. Mapa polityczna Europy w okresie X 1949 - II 1990.
C. Mapa polityczna Europy w okresie X 1945 - II 1989.
D. Mapa polityczna Europy w okresie X 1948 - II 1989.

b) Wpisz do tabeli <u>pełne</u> nazwy państw oznaczonych na mapie A liczbami: 1, 2 i 3.

Lp.	Nazwa państwa
1.	
2.	
3.	

Mapa B

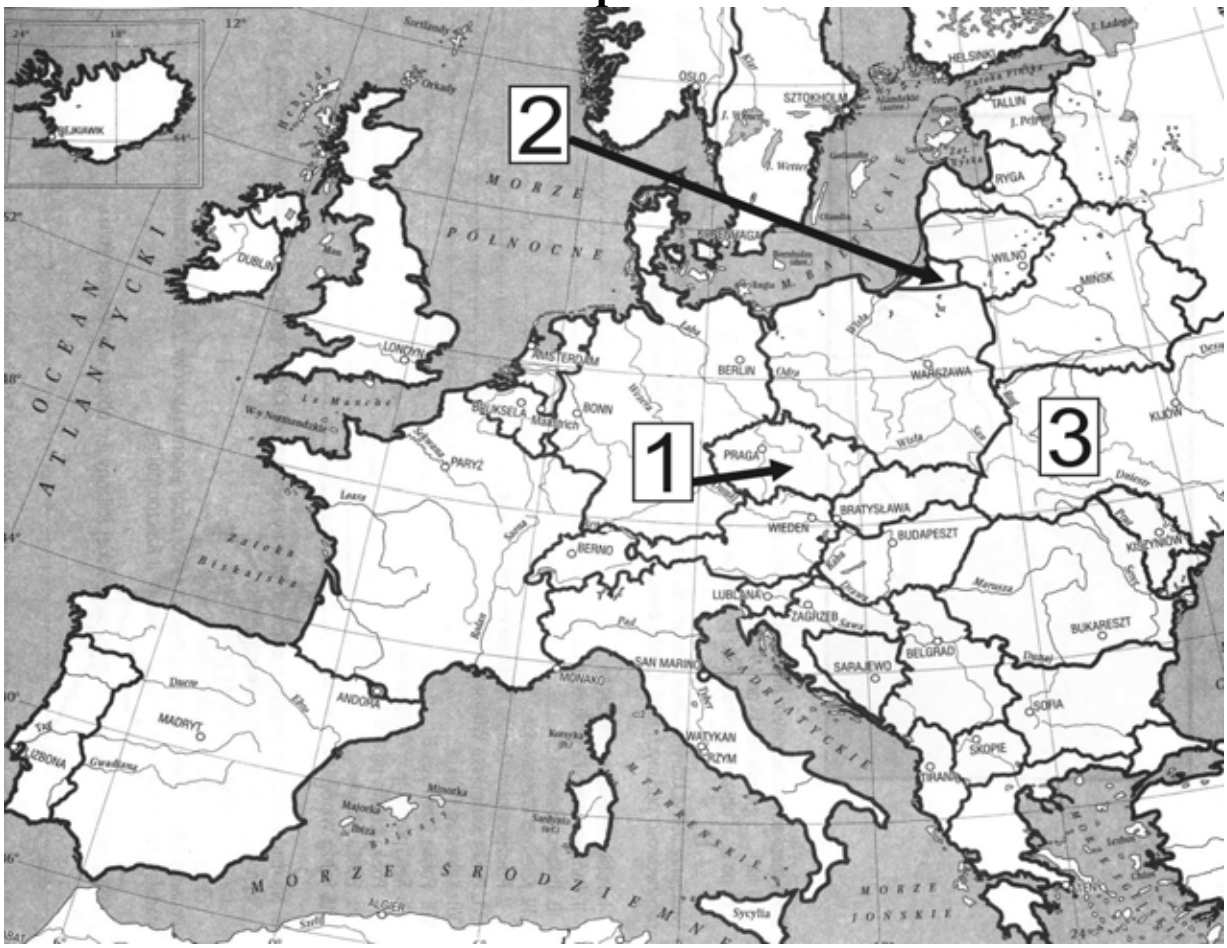

Źródło: na podstawie: Anna Radziwiłł, Wojciech Roszkowski, *Historia 1956 – 1997*, Warszawa 1999

c) Podkreśl odpowiedni tytuł mapy B.

A. Mapa polityczna Europy w okresie I 1990 – V 2006
B. Mapa polityczna Europy w okresie I 1991 - V 2007
C. Mapa polityczna Europy w okresie I 1989 - V 2007
D. Mapa polityczna Europy w okresie I 1993 - V 2006

d) Wpisz do tabeli <u>pełne</u> nazwy państw oznaczonych na mapie B liczbami 1 i 3 oraz nazwę państwa, do którego należy terytorium oznaczone liczbą 2.

Lp.	Nazwa państwa
1.	
2.	
3.	

e) Porównując mapę A i B, podaj dwie przyczyny zmian granic w Europie w ostatnim ćwierćwieczu XX wieku.

- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.
	Maks. liczba punktów	10
	Uzyskana liczba punktów	

Zadanie 24. *(4 pkt)*

Wskaż cztery cechy dobrej konstytucji, które wymienia autor w poniższym tekście.

Chociaż nie ma idealnego wzorca, to jedne konstytucje działają lepiej, a inne gorzej. Stosunkowo niewiele konstytucji funkcjonuje dobrze i trwale. Udane konstytucje miały przeważnie cztery cechy. Po pierwsze, […] konstytucja powinna zawierać tylko najważniejsze reguły funkcjonowania państwa oraz stosunków między państwem a obywatelami. Konstytucja raczej nie powinna usiłować załatwiać jakichkolwiek konkretnych, nawet najważniejszych spraw, ma jedynie stwarzać mechanizm, który będzie służył możliwie najlepszemu rozwiązywaniu problemów i konfliktów w przyszłości. […] Co więcej, konstytucje często chronią społeczeństwa i ich spontaniczne instytucje przed nadmierną ingerencją ze strony władz państwowych.

Wiąże się to z drugą cechą dobrej konstytucji, polegającą na tym, że […] tam, gdzie rozgraniczenie między społeczeństwem a państwem jest względnie wyraźne, konstytucje zazwyczaj nie regulują wszystkich stosunków społecznych, lecz tylko takie, które dotyczą organizacji władzy państwowej, styku państwa z obywatelami oraz tych sytuacji, w których obywatele znajdują się pod ochroną prawa. Konstytucje nie wkraczają więc tam w sferę moralności, wiary i religii, sztuki, kultury, wymiany dóbr i wartości między ludźmi oraz intymnych stosunków prywatnych. […]

Po trzecie, dobra konstytucja nie jest manifestem ani programem politycznym lecz prawem. Istotą prawa jest to, że musi ono być przestrzegane, realizowane. Nie powinno więc w dobrej konstytucji być zbyt wiele deklaracji i obietnic bez pokrycia, nawet jeśli te obietnice dotyczyłyby, od dawna uznanych za słuszne i sprawiedliwe, roszczeń obywateli […].

I wreszcie, po czwarte, dobre konstytucje […] zakładają, że nawet po ogłoszeniu doskonałej konstytucji społeczeństwo nie stanie się rajem i będą w nim zawsze występować sprzeczne interesy oraz związane z nimi konflikty. Przyjmują do wiadomości, że ludzie nie są święci, że mają swoje potrzeby, ambicje oraz interesy, a do polityki i rządzenia nie zawsze garną się bezinteresownie. Przewidują, że sam lud może się pomylić, większość może podejmować decyzje nierozsądnie, kierować się emocjami lub egoizmem, naruszać interesy mniejszości.

Źródło: Wiktor Osiatyński, *Twoja konstytucja*, Warszawa 1997

Cechy dobrej konstytucji:

- .....
- .....
- .....
- .....

Zadanie 25. *(5 pkt)*

Na podstawie tekstu źródłowego sformułuj pięć problemów, które należałoby, zdaniem autora, rozstrzygnąć przed zmianą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. Przedstaw je własnymi słowami.

W […] debacie konstytucyjnej […] najpierw należy przesądzić o tym, czy i co konkretnie w państwie wymaga zmiany, a dopiero w następnym etapie o tym, czy dla tych zmian potrzebna jest nowa Konstytucja i odmieniona aksjologia ustrojowa. Jest oczywiście o czym debatować.

Wymieńmy dla przykładu te obszary:

– kształt i rola samorządu terytorialnego: czy chcemy modelu konstytucyjnego opierającego się na szerokim władztwie samorządowym i domniemaniu kompetencji wspólnot terytorialnych, a więc modelu subsydiarności państwa […], czy […] koncepcji centralistycznej, a więc koncepcji mocnego państwa, a ściślej mocnej władzy centralnej; […]

– zakres, intensywność, skala gwarancji socjalnych wobec obywateli: czy chcemy państwa silniej preferującego wartości solidaryzmu społecznego […], czy państwa - mniej opiekuńczego, ale bardziej efektywnego gospodarczo, akcentującego silniej wolność indywidualną, w tym wartość wolności gospodarczej; […]

– w jaki sposób reformować system wymiaru sprawiedliwości: czy jesteśmy gotowi na to, by kosztem większej efektywności sądów ograniczyć dostępność drogi sądowej (na rzecz procedur administracyjnych) i instancyjność postępowań;

– reforma systemu opieki zdrowotnej i zakres gwarancji świadczeń publicznej służby zdrowia: czy w imię konsekwentnego solidaryzmu społecznego chcemy […] fikcję „dostępności wszystkiego", czy […] określimy w sposób realistyczny progi dostępności świadczeń, zdecydujemy się na ich częściową odpłatność i wyznaczymy granice możliwości publicznego systemu ubezpieczeń;

– model edukacji na poziomie szkół wyższych: czy chcemy zasady nieodpłatności kształcenia w publicznych szkołach wyższych, czy […] zdecydujemy się na powszechną odpłatność z rozwiniętym powszechnym systemem stypendialnym dla osób mniej zamożnych. To oczywiście niektóre tylko z wielkich pytań, na jakie powinniśmy odpowiedzieć zanim zechcemy reformować konstytucję.

Źródło: Wykład prof. Marka Safjana *Konstytucja, sprawiedliwość i prawo*. Wygłoszony w Fundacji im. Stefana Batorego 16 maja 2006 roku.

Problemy wymagające rozstrzygnięcia:

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**24.**	**25.**
	Maks. liczba punktów	**4**	**5**
	Uzyskana liczba punktów		

Zadanie 26. *(5 pkt)*

Zapoznaj się z zamieszczonymi poniżej wykresami i wykonaj polecenia.

Wykres 1.

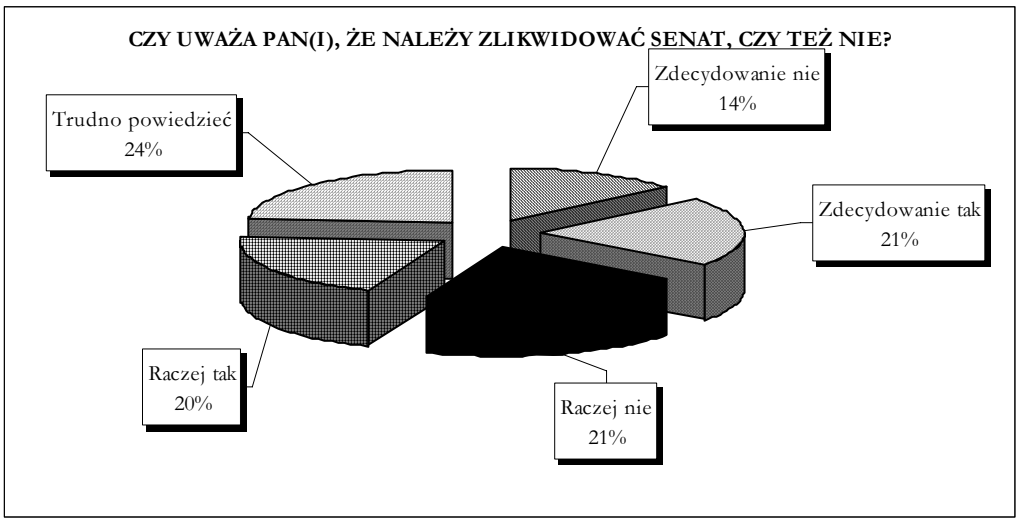

Źródło*: Polacy o konstytucji i likwidacji senatu. Komunikat z badań*, Warszawa, kwiecień 2002 r., www.cbos.pl

Wykres 2.

Ostatnio sporo się dyskutuje o propozycjach, których wprowadzenie w życie zmieniłoby zasady funkcjonowania naszego systemu politycznego. O każdej z poniższych propozycji proszę powiedzieć, czy popiera Pan(i) wprowadzenie jej w życie, czy też nie. Czy popiera Pan(i):

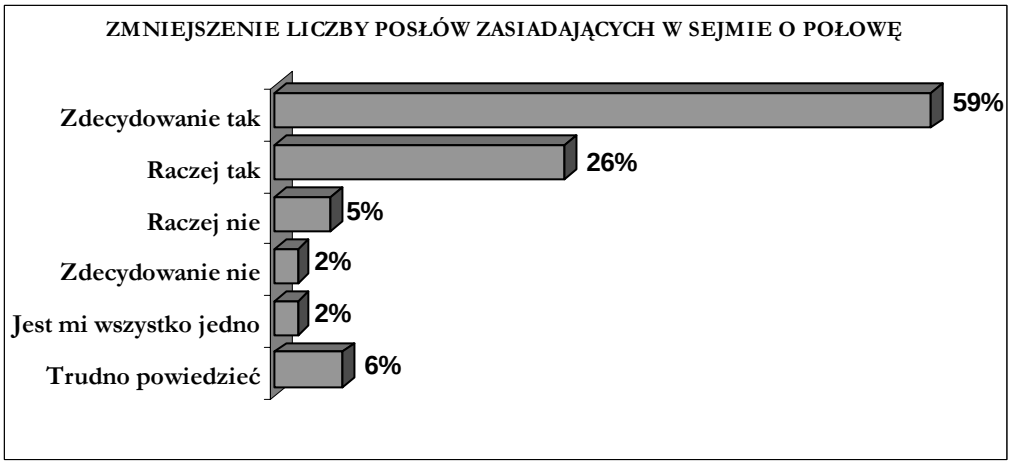

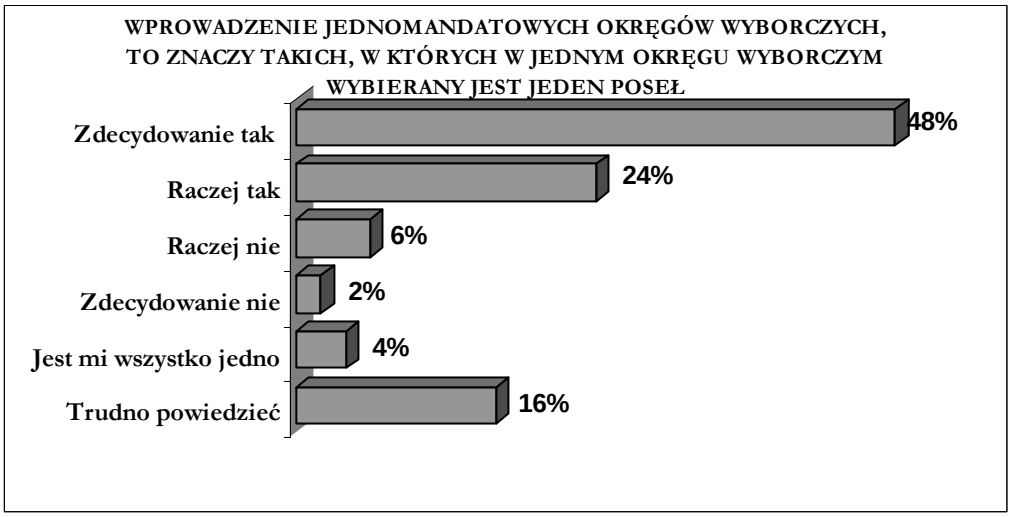

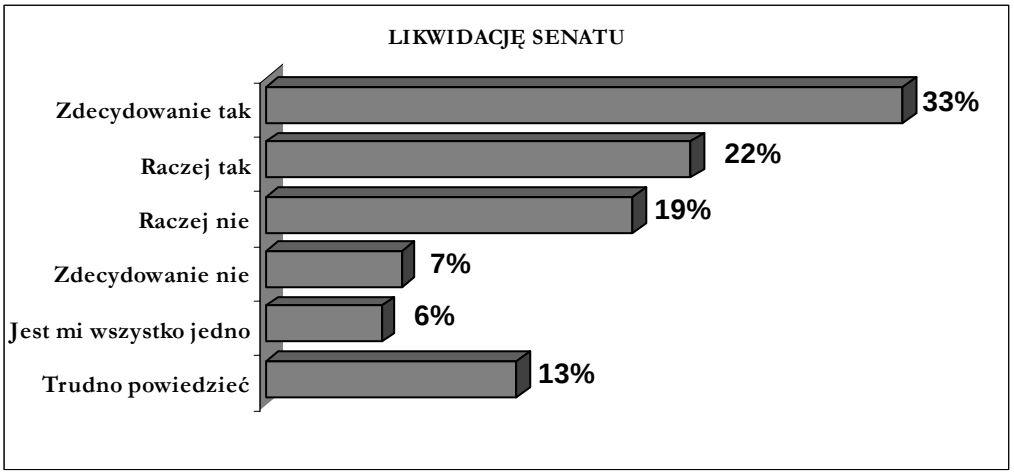

Źródło*: Polacy o propozycjach reform parlamentu i systemu wyborczego. Komunikat z badań*, Warszawa, listopad 2004 r., www.cbos.pl

a) Napisz, które wskazanie respondentów dotyczące zlikwidowania Senatu w Polsce uległo największej zmianie w roku 2004 w stosunku do roku 2002. W odpowiedzi uwzględnij dane liczbowe z wykresów.

.....

.....

.....

.....

b) Podaj nazwę konstytucyjnej zasady prawa wyborczego do polskiego Sejmu, która musiałaby ulec zmianie, gdyby wprowadzono proponowane w sondażu rozwiązanie.

.....

c) Napisz, jaki model parlamentu obowiązywałby w Polsce oraz ilu posłów liczyłby parlament, gdyby zostały wprowadzone proponowane w sondażu zmiany.

Model parlamentu: .....

Liczba posłów: .....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**26.**
	Maks. liczba punktów	**5**
	Uzyskana liczba punktów	

Zadanie 27. *(2 pkt)*

Na podstawie poniższych źródeł statystycznych zaznacz, które z podanych zdań zawierają informacje prawdziwe, a które fałszywe. Wpisz w odpowiednie miejsce w tabelach *Prawda* (zdanie prawdziwe) lub *Fałsz* (zdanie fałszywe).

a)

Wykres

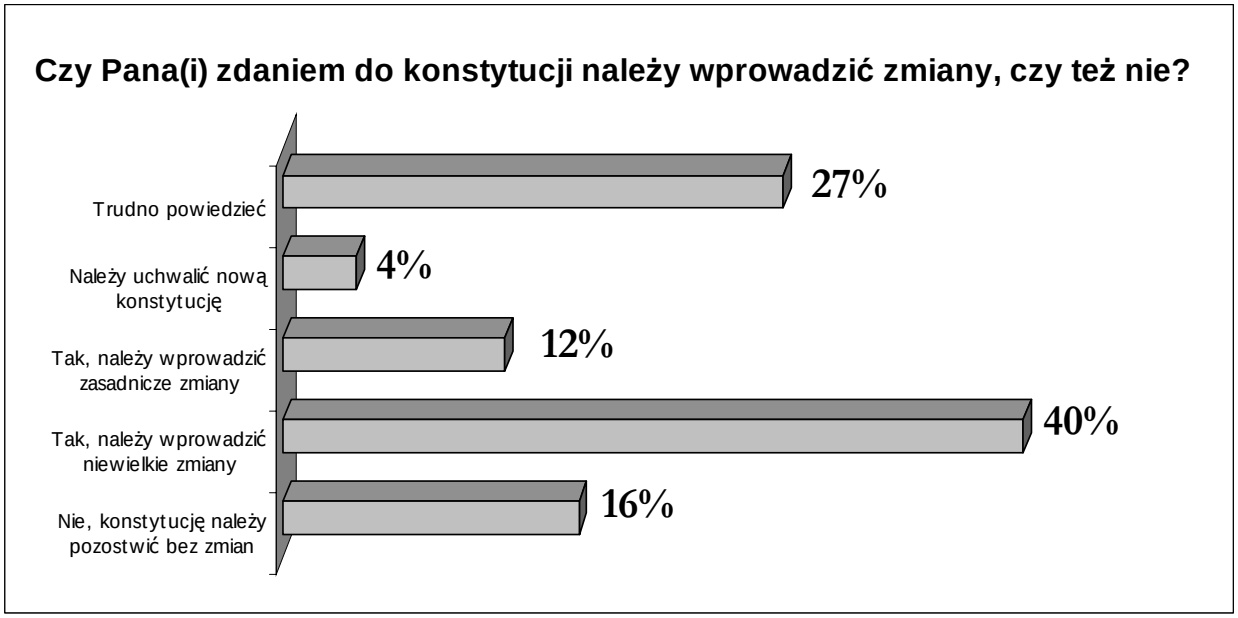

Źródło: *Polacy o konstytucji i likwidacji senatu. Komunikat z badań*, Warszawa, kwiecień 2002 r., www.cbos.pl

	Zdania	**Prawda** lub **Fałsz**
A.	Większość ankietowanych sądzi, że wskazane byłoby wprowadzenie poprawek do konstytucji.	
B.	Zmian w konstytucji nie chce 2/3 ankietowanych obywateli RP.	
C.	Większość ankietowanych uważa, że należy uchwalić nową konstytucję.	

b)
Tabela

Czy Pana(i) zdaniem do konstytucji należy wprowadzić zmiany, czy też nie?	**Wskazania respondentów**		
	Zadowolonych z konstytucji	**Niezadowolonych z konstytucji**	**Obojętnych i nie mających zdania**
	w %		
Nie, konstytucję należy pozostawić bez zmian	29	2	6
Tak, należy wprowadzić niewielkie zmiany	53	41	15
Tak, należy wprowadzić zasadnicze zmiany	4	39	5
Należy uchwalić nową konstytucję	1	15	2
Trudno powiedzieć	13	3	72

Źródło: *Polacy o konstytucji i likwidacji senatu. Komunikat z badań*, Warszawa, kwiecień 2002 r., www.cbos.pl

Zdania		**Prawda** lub **Fałsz**
A.	Respondenci zadowoleni z obecnej konstytucji najczęściej uważają, iż należy wprowadzić do niej niewielkie zmiany.	
B.	Ponad połowa ankietowanych, zadowolonych z konstytucji uważa, że nie należy wprowadzać do konstytucji jakichkolwiek zmian.	
C.	Ankietowani niezadowoleni z konstytucji w większości uważają, że należy wprowadzić do niej zasadnicze zmiany.	

Zadanie 28. *(13 pkt)*

Napisz list do gazety, w którym wyjaśniasz, jaką rolę odgrywa konstytucja w państwie i społeczeństwie. Wskaż dwie mocne i dwie słabe strony obecnie obowiązującej w Polsce konstytucji. Uzasadnij swoje opinie. Podaj dwie propozycje zmian zasad ustrojowych w polskiej ustawie zasadniczej i argumenty, które przemawiają za ich wprowadzeniem. Wykorzystaj informacje zawarte w zadaniach 24 – 27.

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	**Nr zadania**	**27.**	**28.**
	Maks. liczba punktów	**2**	**13**
	Uzyskana liczba punktów		

BRUDNOPIS